

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrtert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrtert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVII.

V Ljubljani, 12. kimovca 1884.

List 37.

Sporočilo bratovščine za vedno češčenje presv. Rešnjega Telesa in za opravo ubožnih cerkev Ljubljanske Škofije leta 1883/84.

(Dalje.)

Vsim preblagim dobrotnikom bratovščine se pa pri-
serčno zahvaljujemo za dosedanje vsestransko podporo,
katero jim naj mili Bog stoterno poverne, in vjudno
jih prosimo, da bi tudi zanaprej naši lepi bratovščini
svoje pomoči ne odrekli, in ji ostali terdna zaslomba.

Ko smo tedaj poročali o delavnosti naše bratovščine
v preteklih 25 letih, imamo njenim udom in dobrotnikom
v spodbudo še naznaniti, s kakim vspehom da je od
lanske velike noči bratovščina delala, in kakove darove
da je letos ubožnim cerkvam razposlala. Pristopilo ji
je v tem času 1319 novih udov, milih darov za opravo
ubožnih cerkev se je pa zložilo 4803 gl. 65 1/2 kr. S
pomočjo te miloščine je bratovščina, kakor je bilo viditi
v očitni razstavi od 3. do 5. pretečenega meseca, v pre-
teklem letu napravila: 15 pluvijalov, 50 mašnih plaščev
z vsem kar gre zraven, 15 velumov za litanije, 7 pla-
ščikov za ciborije, 29 obhajilnih burz s plaščiki, 17 ob-
hajilnih stol, 3 antependije, 6 pridigarskih stol, 32 bla-
zinic za mašne bukve, 50 mašnih srajc, 150 humeralov,
50 cingulov, 50 koretljjev, 100 korporalov, 100 pál, 200
rutic za lavabo, 400 purifikatorjev, 4 oltarne perte. Od
teh paramentov je prejela:

1. Šent-Jakobska cerkev v Ljubljani: 1 bel pluvijal.
2. Šent-Peterska cerkev v Ljubljani: 2 vijolični blazinici za mašne bukve.
3. Ternovska cerkev v Ljubljani: 1 bel mašni plašč.
4. Ig: 1 rudeč mašni plašč, 2 beli blazinici za mašne bukve.
5. Dobrova: 1 bel mašni plašč.
6. Ježica: 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
7. Černuče: 1 rudeč mašni plašč.
8. Sv. Katarina: 1 velum.
9. Sora: 1 rudeč mašni plašč.
10. Želimlje: 1 velum.
11. Preska: 1 bel mašni plašč.

12. Stara Loka: 1 bel mašni plašč.
13. Škofja Loka: 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
14. Selca: 2 obhajilni burzi.
15. Poljane nad Loko: 2 obhajilni burzi.
16. Leskovača nad Loko: 2 beli blazinici za mašne bukve, 1 mašno srajco, 3 humerale, 1 prepasa, 3 koretlje.
17. Zalilog: 1 rudeč mašni plašč, 12 purifikatorjev, 6 rutic za lavabo.
18. Javorje nad Loko: 2 beli blazinici za mašne bukve.
19. Lučine: 1 bel mašni plašč.
20. Bukovšica: 1 rudeč mašni plašč.
21. Šent-Lenart: 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa.
22. Šenčurij pri Kranji: 1 bel mašni plašč.
23. Šmartno pri Kranji: 1 rudeč mašni plašč.
24. Cerklje pri Kranji: 1 velum.
25. Predvor: 2 mašni srajci, 9 humeralov, 3 prepasa, 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
26. Križe pri Teržiču: 1 zelen mašni plašč.
27. Mavčice: 1 črn mašni plašč.
28. Goriče: 1 bel mašni plašč.
29. Zapoge: 1 vijoličen mašni plašč.
30. Spodnji Bernik: 1 stolo za litanije.
31. Podbrezje: 1 velum.
32. Teržič: 1 bel mašni plašč.
33. Kranjska gora: 1 bel pluvijal, 2 obhajilni burzi.
34. Ribno pri Gradu: 1 obhajilno burzo in stolo.
35. Bohinjska Bistrica: 1 rudeč mašni plašč, 1 antependij, 1 plašček za ciborij, 2 obhajilni stoli, 6 korporalov, 6 pál.
36. Breznica: 1 velum.
37. Dovje: 1 rudeč mašni plašč, 2 črni blazinici za mašne bukve.
38. Gorje: 2 vijolični blazinici za mašne bukve.
39. Radomlje: 1 vijoličen mašni plašč, 1 koretelj.
40. Zgornji Tuhinj: 1 črn mašni plašč, 1 burzo in 1 stolo za obhajila.
41. Motnik: 1 rudeč mašni plašč, 1 plašček za ciborij.
42. Sela: 1 vijoličen mašni plašč.
43. Zlato polje: 3 oltarne perte.
44. Rova: 2 koretlja.

45. Vranja peč: 1 zelen mašni plašč.
46. Tunjice: 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase.
47. Berdo: 2 koretlja.
48. Homec: 1 vijoličen mašni plašč.
49. Moravče: 1 rudečo pridigarsko štol.
50. Verhpolje pri Moravčah: 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase.
51. Šent-Lampert: 1 plašček za ciborij.
52. Sveta Helena: 2 črni blazinici za mašne bukve.
53. Hotič: 1 bel pluvijal.
54. Ihan: 1 bel mašni plašč.
55. Šmarija: 6 korporalov, 6 pāl, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev, 3 koretlje, 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase.
56. Višnja Gora: 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase, 3 koretlje, 6 korporalov, 6 pāl, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
57. Zagradec: 1 zelen mašni plašč.
58. Šentjurij pri Šmariji: 1 bel pluvijal.
59. Javor pri Zalogu: 1 antipendij.
60. Žalina: 1 rudeč mašni plašč.
61. Šent-Vid pri Zatičini: 1 belo pridigarsko štol.
62. Šmartno pri Litiji: 1 bel pluvijal.
63. Kresnice: 1 bel mašni plašč.
64. Štanga: 1 bel mašni plašč.
65. Janče: 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase.
66. Svibno: 2 koretlja, 1 obhajilno štol.
67. Radeče pri Zidanem mostu: 1 rudeč mašni plašč.
68. Dole: 1 velum.
69. Trebnje: 1 plašček za ciborij, 2 obhajilni burzi, 6 korporalov, 6 pāl, 22 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
70. Trebelno: 1 velum.
71. Doberniče: 1 rudeč mašni plašč.
72. Šent-Janž: 3 koretlje, 2 obhajilni burzi.
73. Selo pri Šumbregu: 1 belo štol za litanije, 6 korporalov, 6 pāl, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
74. Ambrus: 1 zelen mašni plašč.
75. Sv. Križ poleg Turna: 1 bel pluvijal.
76. Ajdovica: 2 mašni srajci, 6 humeralov 2 prepasa.
77. Žuzemberk: 1 rudeč mašni plašč.
78. Sv. Trojica: 2 obhajilni burzi in štoli.
79. Šent-Jernej: 3 koretlje.
80. Škocijan pri Dobravi: 3 obhajilne burze, 3 k retlje, 6 korporalov, 6 pāl, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
81. Raka: 3 koretlje, 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase.
82. Čatež pri Kerški vasi: 2 beli blazinici za mašne bukve, 1 oltarni pert.
83. Sv. Duh: 1 bel pluvijal, 12 rutic za lavabo, 12 purifikatorjev.
84. Križovo pri Kostanjevici: 1 plašček za ciborij, 2 obhajilni štoli.
85. Šmihel pri Rudolfovem: 1 bel pluvijal.
86. Stopiče: 1 rudeč mašni plašč, 1 obhajilno burzo.
87. Šmarjeta: 3 koretlje.
88. Toplice: 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3 prepase.
89. Poljanica: 1 bel pluvijal, 1 plašček za ciborij.
90. Mirna Peč: 3 koretlje.
91. Semič: 1 bel mašni plašč, 6 korporalov, 6 pāl.
92. Metlika: 1 bel pluvijal, 2 obhajilni burzi.
93. Černomelj: 6 korporalov, 6 pāl, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev, 3 koretlje, 3 albe, 9 humeralov, 3 prepase.
94. Vinica: 2 beli blazinici za mašne bukve.
95. 1 obhajilno burzo in štol, 2 koretlja.
96. Radovica: 1 rudeč mašni plašč.

97. Planina nad Černomljem: 1 velum, 2 koretlja, 1 obhajilno štol, 12 purifikatorjev, 6 rutic za lavabo.
(Konec prih.)

Kerščanstvo v Tongkinu.

(Dalje.)

Ko Gil zvé, da ga čaka smert, bil je zelo vesel, želeč umreti za sv. vero. Leziniana pa je žaloval, da mu ni dano zaslužiti mučeniški venec. Nevérniki so se kar čudili, ko so vidili v ječi, da je k smerti obsojeni Gil tolažil svojega tovariša. Leziniana prosi, da bi smel Gila k smerti spremiti, kar so mu dovolili. Veselje se je bralo Gilu na obrazi, ko je šel na morišče, žalosten in pobit šel je za njim Leziniana. Nevérniki so se kar spogledovali, češ, kaki ljudje so vendar ti Evropejci, ki po sili hočejo umreti za svojo vero. Goreča želja se je Lizinianu vendar izpolnila. Med potjo so dobili rabeljni ukaz, da morajo oba umoriti. „Deo gratias,“ hvala Bogu! zavpije vesel Liziniana. Na morišči se še poslovita s svojimi spremljevalci, objameta se, in malo trenutkov pozneje splavale ste njuni duši k svojemu Ženinu. Kristjanje so hiteli skupaj, da bi pristrezali drage kerví mučencev.

L. 1748 obišče kralj svojo orožnico (arzenal) in tukaj zapazi top z evropejskim napisom, katerega nobeden ni znal brati. Kralj hoče po vsaki ceni vedeti, kaj je napisano; zato ukaže, da naj pripeljejo iz ječe ona dva misijonarja, ki sta bila že pred tremi leti umorjena. Bodi-si, da je kralj to pozabil, ali ga pa je vest pekla, jezil se je zelo nad svojimi vradniki. Obljubi torej veliko plačilo, če kdo pripelje kacega misijonarja, ki bi prebral napis. Prišel je neki jezuit, po rodu Čeh iz Avstrije, ki kralju prebere napis. S tem se je kralju tako prikupil, da je bilo koj 7 vjetih kristjanov izpuščenih, drugi pa so smeli očitno obhajati svoje praznike. Mnogo nevernikov se je spreobrnilo, cele vasi želele so sv. kersta.

Pa tako prostost so uživali kristjani le do l. 1751. To leto je namreč prišel v Tongkin sloveč zvezdoznanec, jezuit Simonelli, s štirimi tovariši; toda kralj ni hotel ničesar slišati o njih.

5. avg. l. 1773 so nevérniki vjeli dominikanca Hiacinta Castaundo, zaperli ga v tesno kletko in postavili ga na solnce. Dva meseca pozneje je bil vjet o. Vincencij Liem, po rodu Tongkinec; oba, zaperta v kletkah, so pripeljali v Ketšo. Dva kerščanska mandarina potegovala sta se na vso moč za nedolžna misijonarja; pa vse zastonj! 17. nov. istega leta zgubili so zopet tonkinški kristjanje dva svojih najboljših misijonarjev.

III. Pregarjanje od l. 1820—1840.

Proti koncu preteklega stoletja začelo se je tudi v Tongkinu ljudstvo puntati zoper svojega kralja, kakor na Francoskem. Celih trideset lét terpela je kervava vojska, še le l. 1802 se je posrečilo nekemu kraljevemu plemenitniku, z imenom Dša-Long, premagati uporno ljudstvo. Združil je deželi Cochinchino in Tongkin, ki ste do sedaj imeli vsaka svojega kralja, in se je imenoval cesarja.

Ta Dša-Long je živel ob času vojske v pregnanstvu na nekem otoku. Bil je zapuščen in terpel je celó lakoto. V tej stiski ga je podpiral apostolski vikar v Cochinchini, po imenu Pigneaux (Pinjó) in mu donasal potrebne hrane. Tudi je Pigneaux potoval z njegovim sinom na Francosko ter sklenil zvezo z Ludvikom XVI na korist Tongkincem. Dalje so Dša-Longu v vojski zoper vstaše pomagali francoski častniki.

Novi cesar je bil gotovo iz hvaležnosti dolžan podpirati kristjane, ali vsaj pustiti jim vero. Toda Pigneaux hitro umerje, in dve leti za njim tudi kraljev sin, ki je bil že kerščen. Tako je splavalo vse upanje kristjanov po vodi.

Vendar pa ni neusmiljeno preganjal kristjanov, le prepovedal je, da kristjanje ne smejo zidati nobene cerkve brez sodnijskega dovoljenja. Kljub temu se je vedno širilo kerščanstvo, zidali so se samostani, cerkve in semenišča. Bilo je okoli l. 1820 v vsem cesarstvu Anamu blizu 400.000 kristjanov, ki so imeli 4 škofo, in 25 evropskih in 180 domačih misijonarjev. Pa kristjanom v nesrečo umerje to leto cesar Dša-Long, in njegov naslednik je bil neusmiljeni in malopridni Minh-Menh.

Povejmo le en zgled iz življenja cesarjevega, in spoznal bo vsak takoj, kaj so mogli kristjani od njega pričakovati. Zvedel je, da je neka družina zelo bogata. Da bi njeno bogastvo pograbil, snubi domačo hčer. Stariši, se vé, mu je niso mogli odreči. Pa komaj je prišla deklica v njegovo hišo, ravnal je z njo surovo in neusmiljeno. Slednjič jo ukaže privezati na steber v konjskem hlevu, kjer je morala prebivati noč in dan. Njeni stariši to zvedó in pošljejo cesarju bogata darila, da bi omehčali njegovo terdo serce. Ko je cesar po takem potu že ves denar starišem pograbil, pošlje jim deklico domov*).

Tak toraj je bil Minh-Menh. V začetku je imel mnogo opraviti z vstaši in ni imel časa preganjati kristjanov. Ko pa vstaše ukrotí, zapodi najprej iz službe Francoza Chaigneau-a in Vanviera, ki sta bila že pod prejšnjim cesarjem postala mandarina, kmalo potem pa, 12. febr. l. 1825, prepové misijonarjem dohajati v deželo.

30. dec. l. 1826 je razglasil ukaz, da morajo priti vsi ptuji misijonarji na njegov dvor v mesto Hue, kjer bi cesarju predstavili evropska pisma. To pa je bila le zvijača, ker tako je hotel cesar vse misijonarje dobiti v pest. Misijonarji iz Tongkina so takoj spoznali nastavljeno past in niso prišli, iz Cochinchine prišli so štirje. In res, vse štiri ukaže cesar prijeti. Eden teh štirih je umrl v pregnanstvu, dva bila sta umorjena, eden jim je utekel.

Ker je pa ta zviti azijanski Neron dobro vedel, da bi bilo nevarno kar naenkrat prepovedati kerščanstvo, izdajal je leto za letom vedno ostrejša ukaze. L. 1832 zapové mandarinom v vzhodnjem Tongkinu, da naj razrušijo vse cerkve in kristjanom zabranijo shode. Drugo leto je ta ukaz še poostiril. Sedaj spoznajo duhovni, da so že v skrajni nevarnosti. Kar čez noč zginejo vse cerkve in semenišča. Narejene so bile namreč po tongkinški navadi iz obdelanih tramov, ki se dajo zopet narazen vzeti. V Cochinchini pa je bilo preganjanje hujše.

25. jan. l. 1836 razglasi Minh-Menh nov ukaz, da morajo vsi mandarina dobro paziti na vsacega ptujca, ki pride v deželo. Če zasledé kje kacega duhovna, morajo ga umoriti. Vsak vradnik pa zgubi službo, kaznuje naj se s pregnanstvom ali celo s smertjo, ako se zasači v njegovem okraji kak duhoven.

7. apr. l. 1838 vjemó nevérniki kateheta, ki je nesel 6 pisem do različnih misijonarjev. Kristjanje spoznajo nevarnost ter ponudijo nevernikom mnogo denarja, da bi vjetega izpustili. Vendar nevérniki naznanijo to mandarinu Trinh-Quang-Khan-u, ki je bil naj večji sovražnik kristjanov in znan z imenom „pobijalec kristjanov.“ Drugi previdnejši mandarina mu sicer svetujejo, da naj pisma zažgè in o vsi stvari molčí, ker

drugač je še on sam lahko kaznovan. Toda kervoločni „pobijalec“ je pričakoval od cesarja kacega darila, — pa varal se je. Ko cesar pisma zagleda, se raztogoti in zapové: Trinh-Quang-Khan in vsi podmandarini njegovi zgubé svoje službe, in če v enem meseci ne ujemó vseh misijonarjev, katerim so bila namenjena pisma, kaznovani bodo, kakor misijonarji.

Hitro je bilo 6000 vojakov na nogah, in v 14 dnéh je bil v njihovi pesti pastir vse kerščanske čede, škof Delgado. Star je bil že čez 80 lét in razširjal je sv. vero v Tongkinu okoli 50 lét. Zapró ga v ozko kletko ter pripeljejo k mandarinu. Med tem so vjeli še dva, gospoda Henaresa in Fernandezza. Tudi ta dva zapró. Cesar obsodi vse tri k smerti. Preden pa dojde cesarjeva obsodba, umrè Delgado. Da bi pa nevérniki zveršili cesarjevo povelje, odsekajo glavo merliču.

Henares je bil tudi že 81 lét star in 49 lét misijonar v Tongkinu. Njega in enega njegovih učencev tudi zapró v kletko in oba tirajo na morišče. Pred mertvaškim sprevedom stopajo vojaki noseč desko s smertno obsodbo. Za njimi jezdi na slonu mandarin, obrača se na vse štiri strani in kriči na ves glas: „Vi vsi v vzhodu, vi vsi v zahodu, vsi na severu, vi narodi vsi, poslušajte in vedite, da je ta človek Evropejec in je prišel k nam, da bi razširjal krivo vero Kristusovo. Zarad te pregrehe mu bo po kraljevi razsodbi glava odsekana. Varujte se njegovega nauka, drugač se vam bode enaka godila. Klečé sta bila obglavljena. Mesec dni pozneje izdihnil je svojo dušo Fernandez, in za njim še mnogo gorečih misijonarjev.

Ker so bili tudi mej vojaki mnogi kristjanje, hotel jih je Trinh-Quang-Kahn poznati in pregovoriti, da prestopijo zopet k nevernikom. Zato ukaže položiti pred zbrane vojake 20 križev, na katere naj bi stopil vsak vojak. Toda kerščanski vojaki se ne ganejo, temveč pravijo, da so sicer pripravljeni dati svoje življenje za cesarja, vere svoje pa in vesti mu ne morejo darovati. Vlečejo jih s silo h križem, tepó jih s palicami, da kar kosci mesa odletavajo od njih, pa vse zastoj! To se je večkrat ponavljalo. Med tem so jih še zapirali v temne ječe, ali pa vlačili na soluce, da so medleli vročine. In poneslo se je nevernikom prisiliti nekatere vojake, da so stopili na križ. Ali trije so bili vendar do zadnjega stanovitni. Nevérniki so jih bili z zvijačo upijanili, in tako so ti trije kerščanski vojaki nevedé res stopili na križ in bili izpuščeni. Ko se pa streznejo in zvedó, kaj so ž njimi počenjali, očitno ugovarjajo. Ali mandarin jih ne posluša. In kaj storé? Naredé prošnjo do cesarja, in v njej mu razodenejo, kaj so ž njimi počenjali vradniki. Povedó mu brez strahu, da so in hočejo ostati kristjanje. Glej, dragi bralec, ali najdeš med nami tako gorečih in stanovitnih kristjanov? Ali se ne bojé mnogi svoje jutranje in večerne molitve opraviti celo med katoliškimi tovarši, ko jim nihče ne žuga s smertjo!

Ker pa drugač te prošnje vojaki niso mogli poslati cesarju, napravita se dva na pot. Enemu je bilo imé Avgustin Huy, drugemu Nikolaj The — tretji pa, Dominik Dat, bil je bolan. Ko prideta v cesarsko mesto Hue, neseta pisanje v cesarsko hišo, pa cesarjevi svetovalci ju ne pusté pred cesarja. Poskusita drugič, tretjič, zopet zastoj! Kaj je sedaj storiti? Skleneta izročiti cesarju svojo prošnjo na očitnem tergu. Ko vidita pri priložnosti, da se bliža cesarski voz, veržeta se na kolena, položita prošnjo na glavi, v usta si deneta pest sena (taka je namreč tongkinška navada) v znamenje, da sta pred cesarjem le uboga žival. Eden mandarinov ju zapazi in naznani cesarju. Ta ju ukaže takoj zvezati in peljati v ječo. Veržejo ju najprevo na tvézo in malo potem bila sta mrtva. Avgustin Huy

*) To naj si v spomin vtisnejo novi brezvérci, ki hočejo narod s tim olikati, da ga v poganstvo nazaj derve.

je imel malega sinčka, in ta je prišel za njim v mesto. Dva dni pozneje je prišel tudi v nebesa za očetom, ker na povelje cesarjevo so ga zadavili. — Mladi ljudje, učite se od tacih junakov svojo vero serčno spoznavati! Tretji vojak, Dominik Dat, ki je kot bolan doma ostal, umerl je tudi kot mučenik ene tedne pozneje.

Kakor misijonar Hermosilla poroča, divjal je isto leto cesar kakor tiger zoper kristjane. Cerkve, misijonska poslopja, samostani, cerkvene posode in oblačila — vse je bilo razdajano!

Ravno tako nesrečno je bilo tudi naslednje l. 1839. Ves raztepen in razmesarjen umrè 2. aprila o Dominik Tuok. 25. nov. sta bila obglavljena oo. Doan in Tomaž. Doan je bil najpervo neusmiljeno s palicami pretepen, pritiskali so mu na nogi razbeljene železne ploščice, suvali so ga s šivankami po životu ter mu jih potiskali za nohte!

Ni li res, dragi čitatelj, strese te mraz in mravlje ti zagomazé po vseh udihi, ko to bereš? In glej, to se je v resnici godilo v Tongkinu pred kakimi 35 leti, in se še godí, kakor bodeva slišala.

L. 1840 je umerl kot mučenik 70letni o. Jožef Hien. Strašne muke je terpel tudi spreobrnjenec Tom. Toan. Nevérniki so ga najpervo izročili od sv. vere odpadlim kristjanom, da bi ga pregovorili odstopiti od kerščanstva. Štiri dni so ga mučili; peti dan se jim je udal. Pa hitro se je skesal, vergel se pred noge gori imenovanemu o. Hienu, da bi dobil sv. odvezo. Na to ga nevérniki zgrabijo, izvinijo mu roke ter ga s palicami tako silno pretepó, da ga ni bilo mogoče spoznati. Denejo mu okoli vratú „kang,“ ter ga več dni mučijo z lakoto in tepeži. Slednjič izdihne svojo dušo od lakote. Tako se je godilo še mnogim drugim. Proti koncu l. 1840 se je preganjanje malo poleglo, ker je po deželi zopet razsajala lakota in kuga, in ker so imele sodnije preveč opraviti z ustaši in roparji. Cesar Minh-Menh obhaja to leto svoj 50. rojstveni dan z veliko slovesnostjo, pa obhaja ga je zadnjikrat. Pri tej priložnosti je padel namreč tako nesrečno s konja, da je 20. jan. l. 1841 umerl v groznih bolečinah. Tudi nekaj naj hujših in naj grozovitejših mandarinov je isto leto sklenilo svoje življenje, ali po ječah ali na drugi nenavaden način. To je nevérnike zelo oplašilo.

Naslednik Minh-Menh je bil Thio-Tri, ki je bil mnogo boljši od svojega spreduka. Mnogo prejšnjih ukazov proti kristjanom je olajšal. Dominikanec Hermosilla je bil 23. apr. l. 1841 škof posvečen, in tako je imel vzhodni Tongkin zopet svojega višjega dušnega pastirja. Perva skerb novemu škofu je bila, da je zopet odperl semenišča, kar se pa ni dalo hitro storiti. L. 1844 je imel škof Hermosilla kot pomočnike 7 evropskih misijonarjev, 30 dominikancev in 18 navadnih duhovnikov, rojenih v Tongkinu.

Proti koncu svoje vlade pa se je kazal Thio-Tri že bolj sovražnega kristjanom. Vsacemu, kedor ujame kacega duhovnika, obljubi 2400 frankov. Meseca sušca l. 1847 so Francozi poslali v Tongkin dve vojni ladiji, da bi branile kristjane. To je cesarja zelo razkačilo. Zato ukaže, da morajo vsacega ujetega Evropejca atopiti. Toda 4. nov. istega leta je cesar umerl. To leto so tudi razdelili vikarijat v dva dela, vzhodni in srednji Tongkin. Zapadni Tongkin so oskerbovali oo. jezuiti, kakor smo že omenili. Hermosilla je ostal kot vikar v vzhodnjem Tongkinu; Dominik Marti postal je vikar v srednjem.

(Dalje nast.)

Enciklika

sv. Očeta Leona XIII od 30. avgusta se glasi:

Preteklo leto, kakor veste, smo z okrožnico bili zapovedali, da naj se celi mesec vinotok vélika sveta

Božja Mati po vsem katoliškem svetu časti s svetim rožnim vencem v ta namen, da sprosimo nebeškega varstva za stiskano Cerkev.

V tem smo nasledovali Svoj lastni nagib, kakor tudi izgled Svojih prednikov, kateri so v naj hujših časih Cerkve s pomnoženim češenjem pribeževali k presveti Mariji Devici in so z gorečimi molitvami njene pomoči z nebes prosili.

Tej Naši volji se je po vseh krajih s tolikim veseljem in v enem duhu zadostovalo, da je bilo iz tega prav očitno, kako veliko vérnega duha in bogoljubnosti je v keršanskem ljudstvu in koliko je zaupanje, katero stavijo vse v nebeško brambo presvete Marije Device.

Spoznamo, da pod velikim bremenom bridkost in hujáv, ki Nas stiskajo, smo zajemali zares znamenito tolažilo iz te vérske gorečnosti in iz té pobožnosti, in sicer takó, da smo pripravljeni še kaj hujšega prenašati, ako bi bilo po volji Božji.

Dokler je še duh molitve izlit nad hišo Davidovo in nad jeruzalemskimi prebivalci, imamo zanesljivo upanje, da svoj dan se bo Bog dal še potolažiti, se bo usmilil Cerkve v njeni nesreči, ter poslednjič uslišal prošnjo kličejočih po Nji, katero je sam postavil za oskerbnico nebeških milosti.

Ker so vzroki še zmeraj tisti, kateri so nas preteklo leto, kakor smo omenili, nagnili k pospeševanju očitne pobožnosti, toraj si štejem v dolžnost, častitljivi Bratje, tudi to leto opominjati keršanske narode, da naj nadaljujejo molitev, ki se Marijin venec imenuje, ter si zaslužijo mogočno brambo vélike Božje Matere.

Ker namreč sovražniki keršanskega imena imajo toliko zagrizenost v svojem sklepu, torej je potrebno, da tudi v borivcih za taisto ne bodi manjši stanovitnost volje; sej zlasti nebeška pomoč in od Boga nam skazovane dobrote so velikrat sad naše stanovitnosti.

Tukaj nam je v spomin poklicati zgled vélike Judite, ktera kakor prečudnoba preblazene Marije Device je poterla nespametno nesterpljivost judov, ki so Gospodu Bogu po svoji volji hotli odločiti dan pomoči za stiskano mesto. Tudi se moramo ozirati na zgled apostelnov, ki so stanovitni v molitvi z Materjo Jezusovo pričakovali obljubljenega sv. Duha.

Prašanje je namreč tudi tukaj za prav težavno in zelo tehtno reč: da starega in silno prekanjenega sovražnika ponižamo v bitvi, katero nam v svoji mogočnosti nastavlja; da prostost Cerkve in njenega poglavarja branimo; da ohranimo in varujemo tiste terdjavne, v katerih mora biti postavljena varnost in blagor človeškega družinstva. Skerbeti je torej, da v teh žalostnih časih svete Cerkve se pobožno in zvesto ohrani navada moliti Marijin rožni venec, toliko bolj, ker te molitve so tako zložene, da vse skrivnosti našega odrešenja zaporedoma v spomin kličejo, in so torej prav pripravne poživljati duha pobožnosti.

In kar tiče Italijo, je čez vse potrebno pomoči Device mogočne po roženkranski molitvi prositi, ker nepričakovana stiska ne le nam žuga, ampak je že med nami. Azijanska kužnost (kolera) namreč je po Božji volji prestopila meje, ki jih je — bi djal — natora postavila, in se je z naj slavnijših francoskih zavetnikov v sosednje italijanske okrajine razširila.

K Mariji toraj moramo pribežati, k Nji, katero sv. Cerkev po pravici imenuje zdravnico, pomočnico, rešnico, da nam po molitvah, ki so nji naj prijetniši, pomoč pošlje in od nas zaverne kužno bolezen.

Ker tedaj se bliža mesec vinotok (okt.), v katerem mescu se slovesni praznik Marije Device roženkranske po vsem katoliškem svetu obhaja, toraj smo odmenili, da vse, kar smo lansko leto zapovedali, naj se tudi letos spoľnuje.

Toraj določimo in ukažemo, da od prvega dne okt. do drugega naslednjega nov. naj se po vseh farnih, in očitnih Materi Božji posvečenih, ali tudi po družih svetiših, ki jih ordinarijat dovoljno odloči, vsaki dan obmolli saj en del rožnega venca z litanijami: in sicer ali dopoldne med sv. mašo, ako pa popoldan, naj se sv. Rešnje Telo izpostavi in dá potlej sv. blagoslov. Želimo pa, da bratovšine sv. roženkranc, kjer koli je po deželskih postavah dopušeno, zaradi očitnega spoznavanja, naj slovesno v procesijah hodijo.

Da se pa keršanski pobožnosti odpró zakladi sv. Cerkve, obnavljamo vse odpustke, ktere smo lansko leto podelili. Vsim namreč, kteri bodo ob določenih časih pri očitni rožnovenski molitvi, ter bodo molili v Naš namen, pa tudi tistim, ki so po resničnem vzroku zadržani in to osebno opravijo, v Bogu dovolimo vsaki pot sedem lét in sedemkrat po štirideset dni odpustka. Tistim pa, ki v omenjenem času vsaj desetkrat ali očitno v svetiših ali iz pravičnega vzroka domá po dobri spovedi in sv. Obhajilu to opravijo, podelimo popolnoma odpustek iz cerkvenega zaklada. Podelimo pa ta popolni odpustek tudi vsim, kteri se ali v sam rožnovenski praznik ali v njegovi osmini svojih grehov očistijo in k božji mizi vredno pristopijo ter enako v Naš namen v kaki cerkvi k Bogu in k njegovi Materi ponižno molijo.

Poslednjič hočemo poskerbeti tudi za tiste, ki živé na deželi in so zadrževani s poljedelstvom, kar se godí zlasti v oktobru, in torej dovolimo, da vse ravno določeno, tudi s svetimi odpustki mesca okt., se po modri naredbi njihovih škofov na naslednja mesca nov. ali dec. odložiti zamore.

Terčno se zanašamo, častitljivi Bratje, da tem našim skerbém primérno bode sledil tudi bogat in obilen sad, zlasti ako temu, kar Mi sadimo in čemur Vaša gorečnost priliva, Bog po svoji milosti z nebes rast podelí.

Nič ne dvomimo, da keršansko ljudstvo bode poslušalo besedo apostolske Naše oblasti s tisto versko in pobožno gorečnostjo, kakoršno je preteklo leto tako obširno skazovalo.

Nebeška varhinja pa, klicana po molitvi sv. rožnega venca, nam bodi milostna in stóri, da po zatertih razporih in po vsem svetu obnovljenem keršanstvu doželjni mir sv. Cerkve od Boga dosežemo.

V pričakovanji te dobrote Vam, Vašemu duhovstvu in narodom, ki so Vaši skerbi zročeni, z vso ljubeznijo podelimo apostolski blagoslov.

Dano v Rimu pri sv. Petru 30. avg. 1884, sedmo leto Našega papeštva.

Modroslovje.

VI.

Skoro bi si moral očitati, da sem se obnašal dosedaj kakor kupec, ki svoje blago na vse pretege hvali, še predno ga pokaže. Dobro blago se pa samo hvali in tudi modroslovje, ako je kaj vredno, mora hvaliti samo sebe, t. j. videti se mora na njem vrednost njegova in prikupiti se mora samo tudi brez priporočila. Zato bodem nehal za nekaj časa priporočati in dal ga čitateljem — ako smem tako reči — v roke, da si ga ogledajo ter sklenejo o njem svojo sodbo. Pri tem je pa seveda mnogo težav, kajti modroslovje ni kaka mrtva stvar, kakor n. pr. podoba ali knjiga, ampak polna življenja, še veliko bolj, kakor košato drevo, ki ima obilo vej in vejic in listja. Še vse bolj bogato poganja modroslovje. Svoje korenine ima v človeški duši, ki hrepení po znanji in tako požene stebila ali debela: modroslovne nauke. Prav za prav je samo eno deblo iz mnogih korenin, saj vednost je v bistvu samo ena.

Iz enega debela pa se izraščajo neštnevilne vejice — posamezni nauki, ki so pri enem modroslovcu taki, pri drugem pa malo drugačni, t. j. drugače razviti in v besedah zaviti. To drevo raste že sila dolgo časa, komaj da vemo, kedaj in kje da se je pokazalo najprej.

Ako hočem tedaj dobro razkladati modroslovje, moram popisati, kako da se je začelo, kako razvijalo, cvetelo in kako da se je razraslo v svojo sedanjo obliko. Naj pa ne pričakuje kdo kake temeljite in zanimive zgodovine modroslovja; vesel bodem, ako ne bom dolgočasil svojega dobrovoljnega spremljevalca, ko se bova v domačem pomenkovanji sprehajala po prijaznih in zanimivih logih modroslovske zgodovine.

Slovenska narodna pesem nam tu pa tam opisuje „lepo deželo Indijo,“ skoro gotovo zato, ker je sv. Jernej v tej deželi oznanjeval sv. vero in ker je ta svetnik Slovencem zelo priljubljen. V tej prekrasni deželi, kjer narava podaja človeku vsega v obilici, kjer je polno naravnih čudovitost, nerazumljivih prilog, derečih živali, obilo ljudstva, mnogo sreče, veliko nesreč, — začeli so najprej modrovati, t. j. premišljevali o zemlji, o nebu, Bogu, človeku.

Še okoli l. 1600 pr. Kr. opevajo nam indijske pesmi enega samega Boga, od takrat pa so vedno bolj pozabili, da je eno najviše Bitje nad vsem, in začeli so si iskati družih bogov ter skušali po svoji pameti razložiti si vesoljstvo. Pa razlagali so jako čudno. Oni, ki so se pečali v najstarejših časih z modrostjo in bili h krati duhovniki, so se imenovali brahmani. Iz „brahma,“ kakor učijo ti Indijani, je nastalo vse, kar je. Da bodeš ložej umeval, misli si sedaj ves svet naenkrat: solnce, zvezde, zemljo, ljudi itd. Ali je še kaj drugega? „Za drugo ne vem.“ — Od kod pa je to? — „Od nikoder; to je od vekomaj tako. In vse to skupaj, to je samo eno bitje, tukaj táko, tam táko, zmerom dragačno, a vendar zmerom tisto. Tudi mi ljudje smo nekak kos tega „brahma“ in kader umerjemo, se povernemo nazaj v to bitje.“ — Tako blezo bi se dala popisati indijska modrost, katero imenujemo gerško: pantheizem, t. j.: vsebožje, ali vsebožanstvo, ker ta krivi nauk ima vesoljnost za Boga. Kako je to mogoče?

Ko je človek pozabil Boga stvarnika, ki je popolnoma nad svetom, izvan svetá, vse drugo in drugačno bitje, kakor svet — si je mislil, da je svet sam Bog, tako n. pr., kakor da rečem: ta podoba, ta slika se je naredila sama. Ta nauk bomo še mnogokrat našli v modroslovji in smemo ga imenovati: modroslovje brez Boga. Nam se zdi to čudno, a pomislimo, da našo pamet razsvetljuje luč, ki je prišla iz nebes, Indi pa so takrat tavali v temi greha.

Indijsko modroslovje smemo imenovati najstarejše, ker se je začelo morebiti že okoli 1800—1700 let pred Kristusom. Vrednosti, se ve, da nima. Akoravno Indec prav rad premišluje in v pravem pomenu globoko prevdarja, tako da skoro ni mogoče hoditi za njim; vendar zelo prebrisan pa on ni. Prava pamet v njegovi glavi gospodari le slabo, veliko bolj — to je: preveč — gospodari pa domišljija, in to je za modroslovje škodljivo, ker modrovati se ne pravi: zmišljevali, ampak iskati resnice.

Mnogi stari narodi so imeli svoje modrijane, ki so izumili za svoje ljudstvo nekako modrost, ki je bila h krati na mestu vere. Tako n. pr. pri Perzijanih: Zaratrustra ali Zoroaster; pri Kitajcih pa Konfucij. Ljudje so zmerom vedeli, da med dobrim in slabim je velik razloček, da je med obojim vedni boj. Kar je dobro, sovraži slabo, in slabo sovraži ter preganja dobro. Zlasti pa so radi to premišljevali Perzijani in njihov modrijan Zoroaster si je skušal to tako le razlagati: Dve kraljestvi — rekel je — z dvema mogočnima vla-

darjema imate vedno vojsko med seboj: kraljestvo svetlobe, kjer vlada dobri Ormuzd, in kraljestvo temote, kjer vlada hudobni Ahriman. Zmagal bode nazadnje dobri gospodar sveta, Ormuzd, in ugnal hudobijo. — Kdaj da je modrijan Zoroaster živel, ne vemo: pravijo, da trinajst sto let pred Gospodovim rojstvom. — Vse drugačnega modrijana pa so imeli Kitajci, s katerimi se ravno sedaj bojujejo Francozi. Kitajec ne premišluje rad takih stvari, ki mu ne prinašajo dobička. Njemu ni dosti mari za Boga ali za dušo. Oni modrujejo: Delaj tako, da boš lahko živel! Za ta namen je pa dobro, ako človek kaj zná. Kdor več zná in bolje zná, boljše živi. Rozložek med nebom nad nami in med zemljo, pravijo, si je misliti tako nekako, kakor med možem in ženo. — Tako je učil modrijan Kitajcev, Konfucij. Nauk ta je nauk tistih ljudi, ki so popolnoma zakopani v posvetno: Dobro in prav jim je to, kar prinaša kaj dobička. Zato je pa s Kitajci težko kaj opraviti. Misijonarji imajo velike težave, kakor popisuje „Danica“. Upajmo, da bode francoska vojska zbudila jih nekoliko in da bodo začeli bolj zanimati se za nauke kerščanske vere. Da bi le francoski vojaki obnašali se proti njim kerščansko!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Vdeleževanje pri tridnevni opravi je bilo v Ljubljani po vseh cerkvah silno veliko, obhajila neštivilne. Pravijo, da pritisk je bil večji, kakor o Porcijunkuli. Šenklaška cerkev je bila natlačena pri slovesnem sklepu. Opazovalo se je tudi, da je nenavadno veliko ljudi te dni hodilo na božje pota, zlasti na Brezje in na Dobrovo. Tudi z dežele se slišijo vesele poročila v tem oziru. Upajmo, da zaradi pravičnih in spokornikov bo Bog od nas odvernili marsiktero šibo, ki smo jo zaslužili.

Iz Ljubljane. (Poročilo iz obletnega shoda družbe sv. Vincencija, 24. vel. serp.) (Konec.) Prečastiti gospod predsednik Šenklaške konference kanonik Andrej Zamejic je poročal takole:

Preden poročam o gospodarstvu s premoženjem posvetovalnega zbora sv. Nikolaja za društveno leto 1883/84, mi privolite, veleč. gospoda, da omenim hudih neizgledov, ki so nas zadele, odkar smo poslednji občni zbor imeli. Perva huda rana se nam je vsekala 25. prosenca tekočega leta, ko so se naš visoki varh, preč. gosp. knezoškof Janez Krizostom, preselili v večnost. Sloveli so z učenostjo in priserčno dobroto, ktero so zlasti našemu posvetovalnemu zboru razodevali s tem, da so se močno zanimivali za njegovo vgodno ali nevgodno stanje ter so ga vsako leto zdatno podpirali. Njihov blagoslov, ki so nam ga vsako leto do lani dajali, naj nam danes pošljejo z nebeških višav.

Perva rana še ni bila zaceljena, in nas je že druga zadela — smert našega ljubljenskega predsednika, gosp. kanonika dr. Janeza Gogala. Po neizvedljivem sklepu Božjem so šli gosp. predstojnik Vincencijevega društva in predsednik Nikolajevega zbora, ki so si prav obilo zaslug nabrali za cerkev, šolo in ubogo ljudstvo, ki so jim naš svetli cesar podelili red železne krone in jih poslednjič imenovali knezoškofa ljubljanskega, k nebeškemu Očetu, k Očetu sirot in vdov, da, kar so sejali v solzah, žanjejo v veselji, in za naš zbor, o tem sem prepričan, Božjega blagoslova obilneje prosijo.

Med letom se je pa tudi v našo žalost od nas poslovil delaven družban, verl obertnik, ter se je podal med sinove sv. Frančiška. Dati mu moram veselo spričevanje, da je bil zunaj posebnega zadržka vselej pri našem zborovanju, da je uboge, ki so mu bili v skerb

dani, osebno obiskoval, jim zunaj darú, ki ga je prejel od predsednika, tudi še dajal, kar si je sam pri jedi pritergoval, jih prijazno podučeval, opominjal, tolažil, in bolnim tudi iz bogoljubnih bukev bral, in se sploh s priprostostjo in ponižnostjo in ljubeznjivostjo razodeval pravega Vincencijevega družnika. Gotovo se nas tudi ta nekdanji tovarš spominja v svoji pobožni molitvi.

Z Božjim blagoslovom se je tedaj zgodilo, da, ako ravno je blagajnica že enkrat na suho prišla, je vendar konec društvenega leta v njej še ostalo 124 gld. 41 kr. Prihodkov je bilo namreč 1698 gld. 49 kr., med njimi 336 gld. 53 kr. nabranih pri posamnih posvetovalnih zbora, in 890 gld. 19 kr. darovanih po dobrotnikih.

Stroškov je bilo pa 1574 gld. 8 kr., med njimi za moko 541 gld. 38 kr., za kruh 410 gld. 36 kr., za obleko in obutev 51 gld. 27 kr., za stanovanje 59 gld. 60 kr., za vzgojo 80 gld. 26 kr., za potnino 31 gld. 18 kr.

Zapisanih je bilo okoli 120 družin večidel z mnogimi otroci. Eni so si med letom pomagali, da so si zopet sami živeža prislužili in so se posvetovalnemu zboru zahvalili za nadaljno podporo. Deset jih je umerlo, in spominjali smo se jih še po smerti v ljubezni in smo poskerbeli, da se je zanje opravila daritev nove zaveze. Posvetovalni zbor si je pa tudi v resnici prizadeval ubogim ne samo telesne podpore, ampak tudi dušno hrano dajati.

Sin podpirane matere, ki o keršanski reji svojih otrok ni več vedela, kakor slepi o barvah, se je umikoval cerkvi in šoli. Stanovitna gorečnost društvenikova je dosegla, da je mati bolje znala otroke rediti in da je sin dobil veselje za cerkev in pridnost v učenju, tako da je v šoli dobro napredoval.

Dve druge družini, ki njune materi tudi niste sreče imele v odgoji svojih otrok, ste doživele s podporo naših verlih tovaršev to veselje, da so bili razdivjani dečki z modrim, ljubeznjivim obnašanjem našega vnetega tovarša na pravo pot pripeljani.

Ker smo si tedaj po svoji moči v posvetovalnem zboru sv. Nikolaja prizadevali z darovi blazih dobrotnikov ubogim polajševati dušne in telesne nadloge, smem veselo upanje izreči, da bo gorečnost družbanov v spolnovanju imenitnih dolžnost in dobrotnikov v poletitvi milih darov od dne do dne dojemala, ker je v Božjem razodenju tako obilno in lepo plačilo obljubljeno njim, kateri so usmiljeni do svojih bratov. „Dobro plačilo in nabirajo za dan potrebe.“ — „Gospod je zvest povračevavec in bo sedemkrat toliko nazaj dal.“ — Naš Gospod Jezus Kristus blagruje „usmiljene, ker bodo usmiljenje dosegli.“ — Usmiljeni imajo tudi očitno znamenje Jezusovih učencev, ker je sam rekel: „V tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako imate ljubezen med sabo.“ — Obljubil nam je Gospod v današnjem evangeliju še clo večno življenje, ako bližnjemu ljubezen skazujemo. Učenik postave reče: Učenik! kaj naj storim, da bom večno življenje zadobil? On pa mu reče: Kaj je v postavi pisano? Kako bereš? On je odgovoril in rekel: Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega serca, in iz vse duše, in iz vse svoje moči in iz vse svoje misli, in svojega bližnjega kakor sam sebe. In mu je rekel: Prav si odgovoril; to stori, in boš živel. Bodi to tudi nam rečeno. Ljubimo svojega bližnjega s keršansko ljubeznijo, in imeli bomo večno življenje!

Iz Ivanjske pri Banjaluki v Bosni, 7. kimovca. Odkar sem bil lansko leto zaradi slabega zdravja zapustil mesto Banjaluko ter se preselil na bližnjo faro Ivanjsko, uro od Banjaluke, Vam še nič nisem pisal. Moral sem poiskati lékarja, in sicer v Gleichenbergu na Štajarskem.

Došel na faro Ivanjsko, sem s pomočjo Božjo in svojega ljudstva pozidal cerkev, dosti lepo; toda v nji

se pogreša vsega, razun edinega tabernakelja in križevega pota, ki sem ga dobil od preč. g. Laha v Dubici bosanski. Zdaj Vas toraj prosim, da bi dali v svoj cenjeni list to-le mojo prošnjo, ako bi morebiti kaki dobrotniki pomogli tej siromašni cerkvi, koja potrebuje: 1. svetilnikov, 2. kadičnice s čolničem, 3. svetilk ali saj ene velike lampe, 4. 1 velikega lustra za veči praznike, 5. oprave za azistente.

Cerkev je posvečena Marijinemu vnebovzetju: morebiti bi se našel kdo, ki bi daroval veliko sliko Marije v nebo vzete, ali saj statuvo Matere Božje.

Omenjenih reči prosi podpisani, in ako bo kdo hotel kaj takega darovati, naj po „Zg. Danici“ blagovoli poslati. Župnik s svojimi župljani bode vedno hvaležen dobrotnikom ter bo molil zanje k Bogu in k Mariji D.

Fra. Marko Mariić,
župnik in dekan*).

Iz Sarajeva, 5. kim. Upam, da ste prejeli 50 gl., koje Vam je Presvjetli poslal za zvonove naše katedralke. Serčno želi in Vas prosi, da zadevo kolikor mogoče pospešite, ker tri za dogotovljenje katedralke namenjena leta bodo le preberzo pretekla. Vašega prihodnjega škofa naš Presvjetli dobro pozna in ga močno hvali; bila sta nekoliko časa skupaj v Rimu.

Biskup banjalučki je 19. avgusta, ravno na svoj imendan, slavil svojo intronizaciju. Veliko gostov se je bilo zbralo k obedu. Tudi nadbiskup je bil odposlal svojega zastopnika v Banjaluko; iz Hercegovine je v ime kustodije hercegovačke prišel veleč. o. Avgustin vitez Zubac, župnik v Županju; očetov franjevcu zbralo se je bilo iz banjalučke in verhbosanske biskupije malo več od 20, na čelu jim je bil provincijal. Bog blagoslovi njegovo delovanje!

Lepa slovesnost veršila se je 29. avg. v Podmilačju, blizu Jajca. Na tem kraju je najglasovitija božja pot v celi Bosni in sicer na čast sv. Janeza Kerstnika. Mala cerkva stoji prav v pustinji zraven reke Verbas. Na sam praznik sv. Janeza K. zbere se po 8 do 10.000 ljudi iz Bosne, Hercegovine, Dalmacije in Hervatske, katoličanov, razkolnikov in turkov. Turci prav posebno to božjo pot časté; pravijo da jim sv. Jan. včasih velike milosti od Boga izprosi. Živé družine turške, koje morajo vsako leto sv. Janezu dosti velik dar prinesiti, če bi zato i kako njivo prodati morale. Nek turčin iz bližine je hotel cerkev okraštati, moral se je plazeč se skozi okno pripognuti in — tako sključen je ostal, dokler je živél, umerl je še le pred dvema letoma. Umerl je nedavno tudi drugi, ki je bil slično kaznjen v trenutku, ko je hotel cerkev oskruniti.

Ker v cerkvi ni bil nikakov oltar in le jako reven kip sv. Janeza, zapovedal je naš presvjetli nadbiskup, da se mora za to cerkvico iz Monakova naročiti nov altar in nov kip; imel je biti gotov do 24. jun., a ker se je zakasnilo, mogel se je prelepi oltar in krasni kip še le v avgustu postaviti, ter 29. avg. blagosloviti. Ravno jest sem bil tako srečen, da sem vračajući se iz Banjaluke mogel slovesnost opraviti in na tem znamenitem kraju pod milim nebom v obilnem številu zbranemu narodu pridigovati.

To ste že naznanili, da se je katedralka zidati začela. Pričele so se pri nas tudi šole, in sicer vse. Sestre iz družbe hčeri božje ljubezni dobile so za svoje šole posebnega kateketa. Ravno ta teden je prišel iz Maribora in sedaj krasno Sarajevo razgleduje. Videl sem precej mest bosanskih (Zvornik, Belino, Tuzlo, Travnik, Jajce, Banjaluko), a moram reči, da naj lepšo lego ima naše krasno Sarajevo. Meni je jako drago, da

imam še enega Slovenca duhovna pri sebi. Z zidanjem bodo sestre kmalo gotove. Strašne stroške imajo, pa še veče terpljenje. Zaupam v Boga da jih ne bo zapustil, marveč po raznovertstnih poskušnjah jih obilno blagoslovil. Z Bogom!

Dr. Ant. Jeglič.

Razgled po svetu.

Šolsko. Številka 245 dunajskega „Vaterlanda“ od 4. sept. t. l. ima členek z napisom „Wiedereröffnung der Volksschulen,“ ki je vreden, da naj bi ga trikrat prečital vsak kultusminister, in še večkrat ne le ljudski gg. učitelji, ampak tudi gg. profesorji višjih, posebno srednjih šol. Ker je mnogim liberalizem nad vse drugo, torej utegne toliko bolj mično mnogim biti, ako zvedó, kaj je eden najbolj prostomiselnih ministrov, ki verh tega še katoličan ni bil, v naj većem cvetu liberalstva mislil in govoril. O konfesionalni ali verski ljudski šoli je pisal učiteljem po vsem francoskem kraljestvu tako-le: Njavno-verski oliko se morajo podvreči vse druge učne tvarine. Posebejno učenje veroznanstva nikakor ne zadostuje; dokončno potrebno je, da versko-njavni duh ljudsko šolo napolnuje in prešinja... Ako se vse in vsako poučevanje v ljudski šoli ne opéra na njavnost (moral) in vero, nikoli ne boste s prvotnim poukom dosegli namena, kterega ste si v glavi osnovali. Ne prezirajte, kar se ni še nikdar tako jasno in do čistega pokazalo, kakor v naših dnevih. Zarés, duhovni razvoj je kaj lepega, pa samo in kolikor se le-ta z moralničnim in verskim razvojem v edinosti godí; zgoli intelektualni (umski) razvoj, sam sebi prepušen in brez zveze z vero in moralo, postane hudobni princip in vodi k nezmernemu napuhu, k uporú, k nepokoršini, k samopridnosti in torej k naj očitniši nevarnosti za človeško družbiustvo. — V poslanski in gosposki zbornici so bile te besede sprejete z veliko pohvalo, ker vsi so bili te resnice prepričani.

O drugi priliki je ravno ta liberalni minister očitno v državnem zboru zaklical: „Ako se vprašam, kje da je ljudsko šolstvo naj boljši sad obrodilo, je ta-le odgovor: tam, kjer so ga duhovni nadzorovali in so ravno s tem imeli neprenehljiv vpliv do šole.“ Ravno ta minister je to dosegel, da v vsaki šolski srenji je bil župnik že samo po sebi člen pri odboru za nadzorovanje ljudskega šolstva.

Ravno ta državnik je zaterjeval učiteljem: „Nič ni bolj doželjenega, nič bolj potrebnega, kakor zedinjeno djanje duhovna in učitelja. Že ta edinost je darežljivosti vredna. Je pa dalje učitelja vredna naloga: razvijati vero v božjo previdnost pri otroku, in da sam duhovnu skazuje tisto spoštovanje, kterega je vredna ta vzvišena služba na zemlji.“ — Drugi pot je naučni minister pisal šolskim nadzornikom, kako da šolska postava, ki zadeva vero in spoštovanje do verskih služabnikov, nikakor ni kak zunanji dozdev, temuč da je njegova popolna resnoba in pošten namen, da se cilj, ki je v postavi zaznamnjan, doseže, in to z vsimi pomočki, ki so mu na razpolago, to namreč, da se veljava vere v otročji duši čisto in popolnoma vstanóvi, in Vi gospodje, pravi dalje, „ako Božjim služabnikom svoje zaupanje skazujete in s svojim obnašanjem dokažete, da Vam je to poštena resnica, bodete s tim največ pripomogli, da bode Vaše podučevanje izdatno in tečno.“ — Kake pošastnosti so se takim modrim naukom, če tudi iz ust liberalnega državnika, pretekle leta nasproti godile po Nemškem in precejkrat tudi po Kranjskem, je preveč bridko in spotikljivo, da bi se ponavljalo: Bog daj, da bi se to nikoli

*) Op. Nekaj mašne robe imamo za poslanje v Bosno, pa ravno tacih reči še manjka, kakoršne se žele. Vr.

več ne povernilo, in da bi se popravilo, kar je v šolstvu poprave potrebno.

Deržavnik z omenjenimi načeli je bil francoski minister Guizot.

Kar „Vaterland“ dalje piše tudi o skazah v takratnem šolstvu, in kakošen „epistelj“ je pokazal ministru pl. Conradu, to blagi čitatelj lahko sam bere in preiščuje.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Na milostne priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog do brotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanja in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanje in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. To bodi pred vsim drugim priporočeno v brat. molitev. — Brat priporoča v molitve zmešanega brata. — Gospodar v mnogih stiskah za pomoč. — Za zdravje v glavi. — Za pravi um nekemu dečku — Več dijakov za srečen začetek šol.

Koledar za prihodnji teden:

15. kimovca. S. Nikodem. — 16. S. Ljudmila. — 17. (Kvaterni post.) Rane sv. Frančiška Seraf. — 18. S. Jožef Kupert. — 19. (Kvat. post.) S. Januvarij. — 20. (Kvat. post.) S. Evstahij in tovarši. — 21. Šestnajsta nedelja po Bink. (kvaterna). S. Matej evang.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. † Grof Viljem Wurmbrand-Stuppach, c. kr. kamernik itd., je 8. t. m. ob 4 popoldne v 79. letu svojega življenja, previden s ss. zakramenti, v Gospodu zaspal, in imel je 10. t. m. ob 4 popoldne iz Šiške na kolodvor slovesen poslednji spreved. Bil je gospod blazega serca, za nas Kranjce nepozabljiv zlasti kakor ustanovitelj „katoliške družbe za Kranjsko“, kateri je bil več lét oseben goreč predsednik in do zadnjega zvest prijatelj in podpornik. Bog daj verlemu možu večni pokoj!

Dijakom, kateri so letos ali že poprej kake šolske bukve na posodo dobili, bodi zaterjeno, da so pri vesti zavezani bukve nazaj prinesiti, kakor jim je bilo rečeno; ali če bi jih še dalje potrebovali, tudi priti povedat, da se jim pové, če se jim bodo še dalje pustile, ali ne. Kdor bi jih prideržal ali morebiti celo prodajal, bi se tatvine deležnega storil, kar Bog obvari!

Vrednik „Zg. Danice.“

Bogoslovje v Kamniku. Po sklepu prečastite kongregacije oo. Frančiškanov se iz Gorice v Kamnik preseli ves bogoslovski oddelek in dotični častiti lektorji, namreč: P. Pacifik Fister, P. Albin Bregar, in P. Konstantin. Na Kostanjevici nad Gorico pa se ustanovi cela višji gimnazija za frančiškanske redovnike, na kateri bodo lektorji: P. Evgenij, gvardijan; P. Stanislav, vikar; P. Efreim Turk, dosed. gvard. v Brežicah; P. Nikolaj Treven, in novomašnik Oton Einspieler. Iz Ljubljane v Pazin gre P. Vilibald; iz Kamnika v Brežice P. Ernfrid; P. Cels tudi v Brežice, in P. Herman v Karlovec.

Olomovski kardinal nadškof je sprejel 68 novincev v semenišče. „Blahovest“ pravi, da pritisk v semenišče

je bil velik in da vsih kandidatov niso mogli sprejeti, in da taki pritisk je tudi po vsih čeških škofijah, ter se morajo sposobni prosivci odbijati.

Za god sv. Frančiška Seraf. so sv. Oče Leon XIII. že lansko leto podelili prednost popolnega odpustka vsim vernikom, kateri v god sam ali pa enekrat v osmini ss. zakramente prejmejo in opravijo v kateri koli cerkvi molitev na papežev namen.

Dva goriška poba je policaj gnal v zapor, ker sta za kratek čas kamne metala v memogredoče. — Ko bi se takim potepinom večkrat tako zgodilo, bi jih ne bilo toliko.

Poterdilo in zahvala. Poslednje dni avgusta sem v svoje in vsega katoliškega prebivalstva te fare veliko veselje po č. P. prijoru Trapistov z Marija-Zvezde, g. o. Bonaventuru, prejel 32 gld. od Vas poslanih zbirk v prid te nove cerkve, ki je posvečena sv. Antonu Padv. Za to pomoč v našem naj večem pomanjkanji v svojem in vsega rimsko-katoliškega ljudstva v imenu naznanjem naj serčniši zahvalo. Prosim ob enem Boga, povračevalca vsih dobrót, da bi na prošnje presv. Marije Dev. in sv. Antona Padv. dobrotnikom podelil dolgo življenje v miru, in poslednjič z nebeško krono jih obdaroval.

P. Marijan Miličević,
župnik.

V Busovači, 1. sept. 1884.

Poterdilo in zahvala. Slavno uredništvo! 20 fr., koje na čč. otce trapiste za ovaj zavod sestara milosrdnica poslaste, primila sam najvećom zahvalnošću. Svemoguću neka stotruko naplati i vrati svaki novčić onim blagim dušam, koje su se nas i naše slavjanske braće sjetile (spomnile) u odaljenoj tudjoj zemlji. Nu i mi ćemo se Vas sjećati s našom dječicom u naših slabih molitvah, proseći sv. blagoslov od blagodarne božje desnice.

S najdubljim počitanjem in zahvalnošću preporučuj se i u buduću blagonaklonost plemenitih in blagih srdacah slovenskijeh.

Sahvalna
Sestra Gregorija Ješe,
predstojnica mlsr. sestara.

V Banjaluci dné 5. sept. 1884.

Zahvala in prošnja. Vsem častitim gospodom duhovnikom, kateri so blagovolili poslati dar za nagrobni spominek v revšini umerlemu čast. gosp. Jan. Ozmeču, župniku v pokoju, preserčno zahvalo naznanjamo; ob enem pa še druge čast. gospode, ki dosedaj niso prilike imeli, najvljudneje prosimo, da bi v ta blagi namen prej ko moč kaki dar poslati blagovolili, ker želí se spominek v kratkem naročiti in postaviti.

Župnijski vrad.

Pri sv. Tomažu nad Vel. ned., 6. sept. 1884.

Poslano.

Enemu vis. čast. gg. vdeležencev pri duhovnih vajah je zadnji dan, berž ko ne ob plačevanju, padel desetak na tla v moji sobi. — Prosim, da se vis. čast. gosp., ki je omenjeni denar pogrešil, blagovoljno po pismu pri meni oglasi.

Tomo Zupan.

Alojzijevišče, 5. sept. 1884.

(Darovi prihodnjí).